

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

BRUSELJSKA UREDBA *IBIS* 2201/2003 PRAKTIČNI PRIMER ŠT. 1: PRISTOJNOST V ZAKONSKIH SPORIH

Adam in Eva živita v zakonski zvezi, vendar se bosta razvezala.

Primer 1: Eva je državljanka Italije, Adam je državljan Švice.

- **Scenarij 1:** Oba zakonca imata običajno prebivališče v Italiji. Ali lahko Eva zahteva razvezo zakonske zveze pred sodiščem v Italiji?
- **Scenarij 2:** Adam in Eva sta živela v Nemčiji. Eva se vrne v Italijo, kjer nemudoma vloži predlog za razvezo zakonske zveze.
- **Scenarij 3:** Adam in Eva sta več let živela v Švici. Eva se preseli v Francijo, kjer si pridobi novo običajno prebivališče. Ne glede na dejstvo, da Eva že več kot leto živi v Franciji, začne postopek za razvezo zakonske zveze pred sodiščem v Italiji.

Primer 2: Adam in Eva imata običajno prebivališče v Švici. Eva, ki je italijanska državljanka, želi sprožiti postopek za razvezo zakonske zveze v Italiji.

- **Scenarij 1:** Adam je državljan Nemčije.
- **Scenarij 2:** Adam je državljan Nizozemske.
- **Scenarij 3:** Adam je državljan Švice.

Primer 3: Eva je državljanka Italije in Francije, Adam je državljan Francije. Čeprav imata oba običajno prebivališče v Italiji in Francije nista obiskala že več let, želi Eva začeti postopek za razvezo zakonske zveze v Franciji.

Primer 4: Adam in Eva sta državljana Italije. V času trajanja zakonske zveze, sta oba imela običajno prebivališče v Nemčiji. Ko sta začela živeti ločeno, je Adam sprožil postopek za razvezo zakonske zveze pred sodiščem v Italiji, kjer ima tudi običajno prebivališče. Eva prebiva v Franciji.

- **Scenarij 1:** Eva sproži postopek za preživljanje in razdelitev premoženja pred sodiščem v Franciji, med tem ko postopek za razvezo zakonske zveze teče pred sodiščem v Italiji.
- **Scenarij 2:** Eva sproži postopek za preživljanje in razdelitev premoženja pred sodiščem v Franciji, pri čemer se je postopek za razvezo zakonske zveze pred sodiščem v Italiji že zaključil.

Primer 5: Adam je državljan Nemčije, Eva državljanka Italije. V času trajanja zakonske zveze sta imela oba običajno prebivališče v Nemčiji. V tem času se jima je rodil otrok, ki ima nemško

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

državljanstvo, nad katerim imata roditelja skupno starševsko skrb. Ko Adam in Eva začneta z ločenim življenjem, Adam še naprej prebiva v Nemčiji, kjer tudi začne postopek za razvezo zakonske zveze pred nemškim sodiščem. Eva se, skupaj z otrokom, zakonito preseli v Italijo, kjer pridobita običajno prebivališče .

- **Scenarij 1:** Eva pri sodišču v Italiji zahteva, da se ji otrok dodeli v varstvo in vzgojo. **Scenarij 2:** Eve pri sodišču v Nemčiji zahteva, da se ji otrok dodeli v varstvo in vzgojo, pri čemer se Adam s tem strinja.
- **Scenarij 3:** Potem, ko se je postopek za razvezo zakonske zveze pred sodiščem v Nemčiji zaključil, Eva pred sodiščem v Nemčiji zahteva, da se ji otrok dodeli v varstvo in vzgojo, pri čemer se Adam s tem strinja.
- **Scenarij 4:** Eva pred sodiščem v Italiji zaprosi za varstvo in vzgojo otroka. Adam zahteva prenos pristojnosti za postopek na nemško sodišče, za katerega meni, da je bolj primerno, da zadevo obravnava.

Uporabite naslednje vire :

A. Evropsko zakonodajo

- Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (Bruseljska uredba *Ibis*)
- Uredba Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (Bruseljska uredba *IIter*)
- Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (Uredba o premoženjskih razmerjih)
- Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (Preživninska uredba)

B. Sodna praksa Sodišča EU

- SEU, sodba z dne 29. novembra 2007, Zadeva C-68/07, ECLI:EU:C:2007:740 – *Sundelind Lopez*
- SEU, sodba z dne 16. julija 2009, Zadeva C-168/08, ECLI:EU:C:2009:474 – *Hadadi*
- SEU, sodba z dne 13. oktobra 2016, Zadeva C-294/15, ECLI:EU:C:2016:772 – *Mikołajczyk-Czarnecki*

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Rešitve

Primer 1 Scenarij 1:

Zakonski spori med poročenimi pari, vključujoč razvezo zakonske zveze, so urejeni v Bruseljski Uredbi *Ibis* Regulation (prim. člen 1. odstavek 1.a). Nova Bruseljska uredba *Iter* bo sicer nadomestila Bruseljsko uredbo *Ibis*, vendar le glede postopkov, ki se začnejo na ali po 1. avgustu 2022 (člen 100).

Mednarodna pristojnost za zahteve in nasrotne zahteve (člen 4. Bruseljske Uredbe *Ibis*) in v zakonskih sporih se določi na podlagi prvega odstavka člena 3 Bruseljske uredbe *Ibis*, ki se glasi:

Člen 3

Splošna pristojnost

1. V zadevah glede razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze so pristojna sodišča države članice:

(a) na ozemlju katere:

- zakonca običajno prebivata ali
- sta zakonca nazadnje običajno prebivala, če eden od njiju še vedno tam prebiva, ali
- nasprotna stranka običajno prebiva ali
- v primeru skupne vloge, običajno prebiva eden od zakoncev ali
- vlagatelj običajno prebiva, če je prebival tam najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge, ali
- vlagatelj običajno prebiva, če je bival tam najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge in je bodisi državljan te države članice ali pa ima, v primeru Združenega kraljestva in Irske, tam svoj "domicile";

(b) katere državljana sta oba zakonca ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, kjer imata oba zakonca svoj "domicile".

V tem scenariju oba zakonca običajno prebivata v Italiji, zato je v skladu s čl. 3. odst. 1 alineja 1 Bruseljske uredbe *Ibis* pristojno sodišče v Italiji. Glede na to, da imajo vsi razlogi za določitev pristojnosti, navedeni v čl. 3 Bruseljske uredbe *Ibis* enakega ranga, se pristojnost italijanskih sodišč določi tudi na podlagi alineje 3 in alineje 5, iz katerih je razvidno, da bi v tem primeru zadostovalo tudi običajno prebivališče predlagatelja ali nasprotne stranke.

Ker lahko pristojnost italijanskih sodišč temelji na čl. 3. odst. 1a Bruseljske uredbe *Ibis*, se za določitev pristojnosti ne uporabi nacionalna zakonodaja. Uredba - prednostno - prevlada nad nacionalnimi pravili o pristojnosti.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Primer 1 Scenarij 2:

V tem scenariju Eva še ni pridobila običajnega prebivališča v Italiji. Zaradi člen 3 Bruseljske uredbe IIbis ne daje podlage za določitev pristojnosti v Italiji. Kljub temu, da bi bilo mogoče uporabiti nacionalna (italijanska) pravila za pristojnost, ki bi določila mednarodno pristojnost italijanskih sodišč, saj je Eva italijanska državljanica (člen 32. italijanskega mednarodnega zasebnega zakona), pa je uporaba tega pravila vseeno onemogočena, če je pristojnost podana sodišču v drugi državi članici. To še posebej velja, če se uporabi čl. 6 Bruseljske uredbe IIbis:

Člen 6

Izključni značaj pristojnosti po členih 3, 4 in 5

Proti zakoncu, ki:

- (a) običajno prebiva na ozemlju države članice ali
- (b) je državljan države članice ali ima – v primeru Združenega kraljestva in Irske – na ozemlju ene od teh dveh držav članic "domicile",

se lahko začne postopek v drugi državi članici samo v skladu s členi 3, 4 in 5.

Ker Adam še vedno običajno prebiva v Nemčiji, je podlaga za določitev pristojnosti sodišča v Nemčiji v čl. 3. odst. 1a, alineji 2 in 3 Bruseljske uredbe IIbis. Posledično je treba upoštevati čl. 6 Bruseljske uredbe IIbis, ki ureja izključni značaj pristojnosti po členih 3., 4., in 5: proti zakoncu je mogoče začeti postopek v drugi državi članici, ki ni država članica običajnega prebivališča, samo v skladu s čl. 3–5 Bruseljske uredbe IIbis. Posledično lahko Eva zahteva razvezo zakonske zveze le pri sodišču v Nemčiji, ki mora uporabiti Bruseljsko uredbo IIbis.

Primer 1 Scenarij 3:

Na podlagi člen 3 Bruseljske uredbe IIbis sodišče v Italiji ni pristojno. V skladu s čl. 3. odst. 1 alinejo 5 so v teh zadevah pristojna francoska sodišča, ker Eva običajno prebiva v Franciji. Mednarodna pristojnost italijanskih sodišč bi lahko temeljila na italijanskih nacionalnih pravilih. V tem primeru je treba upoštevati čl. 6 Bruseljske uredbe IIbis, ki italijanskim sodiščem ne preprečuje uporabe njihovih nacionalnih pravil, saj Adam nima niti običajnega prebivališča niti ni državljan nobene države članice.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Vendar pa je treba v pri tem primeru upoštevati člen 7 Bruseljske uredbe Iibis:

Člen 7

Subsidiarna pristojnost

1. Kadar po členih 3, 4 in 5 ni pristojno nobeno sodišče države članice, se pristojnost v vsaki državi članici določi v skladu z zakonodajo te države.

V skladu s to določbo je napotilo nazaj na nacionalno ureditev pristojnosti dovoljeno le, če na podlagi Bruseljske uredbe Iibis ni pristojno nobeno sodišče druge države članice. SEU je to potrdilo v sodbi z dne 29. novembra 2007 - C-68/07, Sundelind Lopez (ECLI: EU: C: 2007: 740):

18 Člen 7(1) Uredbe št. 2201/2003 jasno določa, da se, kadar po členih od 3 do 5 te uredbe ni pristojno nobeno sodišče države članice, pristojnost v vsaki državi članici določi v skladu z nacionalno zakonodajo.

21 V nasprotju s tem, kar navaja italijanska vlada, člen 6 Uredbe št. 2201/2003 tej razlagi ne nasprotuje.

22 Seveda ta določba, v skladu s katero je toženo stranko, ki ima običajno prebivališče v državi članici ali je državljan države članice, upoštevajoč izključnost pristojnosti, določeno v členih od 3 do 5 Uredbe št. 2201/2003, mogoče pozvati pred sodišče druge države članice le na podlagi teh določb – in zato z izključitvijo pravil o pristojnosti, ki jih določa nacionalno pravo – nasprotno ne prepoveduje, da bi lahko bila tožena stranka, ki nima niti svojega običajnega prebivališča v državi članici niti državljanstva nobene države članice, pozvana pred sodišče države članice na podlagi pravil o pristojnosti, ki jih določa nacionalno pravo te države.

23 V skladu s členom 7(1) Uredbe št. 2201/2003 je tako lahko v primeru, kadar ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi členov od 3 do 5 te uredbe, saj člen 7(2) te uredbe za tak primer določa, da če je vložnik državljan države članice z običajnim prebivališčem na ozemlju druge države članice, se lahko tako kot njeni državljanji proti nasprotni stranki sklicuje na predpise o pristojnosti, ki se uporabljajo v tej drugi državi.

24 Vendar iz tega ni mogoče sklepati, da člen 6 Uredbe št. 2201/2003 uvaja splošno pravilo, da se za določitev pristojnosti sodišč države članice za odločanje o vprašanih razveze zakonske zveze glede tožeče stranke, ki nima običajnega prebivališča v nobeni državi članici in ni državljan nobene države članice, v vsakem primeru uporablja nacionalno pravo, tudi takrat, ko je na podlagi členov od 3 do 5 te uredbe pristojno sodišče neke države članice.

25 Taka razlaga namreč pripelje do neupoštevanja jasnega besedila členov 7(1) in 17 Uredbe št. 2201/2003, katerih uporaba, kot izhaja iz točk od 18 do 20 te sodbe, ni odvisna od tožene stranke, temveč le od tega, ali je sodišče države članice pristojno na podlagi členov od 3 do 5 Uredbe št. 2201/2003.

Posledično, v skladu s čl. 7 Bruseljske uredbe Iibis, italijansko sodišče ne sme uporabiti nacionalnih (tj. Italijanskih) pravil o pristojnosti.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Primer 2 Scenarij 1

Mednarodna pristojnost italijanskih sodišč ne more temeljiti na čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis, ker nobeden od zakoncev tam nima običajnega prebivališča. Italijansko sodišče ne sme uporabiti italijanskih pravil glede pristojnosti. To izhaja iz čl. 6 b Bruseljske uredbe IIbis, ki ščiti moža z zagotavljanjem uporabe pravil glede pristojnosti njegove matične države. Navedeno kaže, da tudi če nobena od držav članic ni pristojna v skladu s čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis, sodišču, ki je začelo postopek, kljub temu ni omogočeno, da uporabi svoja nacionalna pravila glede pristojnosti. V tem primeru bi Eva lahko začela postopek v Švici, državi običajnega prebivališča obeh zakoncev. Druga možnost je, da bi lahko tožila v Nemčiji, ker nemška pravila dovoljujejo zahtevo za razvezo v Nemčiji, če je tožena stranka nemški državljan.

Primer 2 Scenarij 2:

Tako kot v scenariju 1 tega primera, čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis ne predvideva pristojnosti v Italiji, italijanskim sodiščem pa je onemogočeno uporabiti nacionalne predpise o pristojnosti iz čl. 6.b Bruseljske uredbe IIbis. Zahteva za razvezo zakonske zveze na Nizozemskem bi bila lahko na dovoljena na podlagi nizozemskih pravil o pristojnosti, saj je Adam nizozemski državljan. Vendar nizozemska pravila ne dovoljujejo vložitve zahteve za razvezo zakonske zveze na Nizozemskem zato, ker je tožena stranka nizozemski državljan. Tako italijanska žena ne bi mogla tožiti niti v Italiji niti na Nizozemskem, ampak le v Švici, državi običajnega prebivališča obeh zakoncev. Posledično Bruseljska uredba IIbis zavrača splošno prepričanje, da je pravico do dostopa do sodišča vedno treba zagotoviti v matični državi predlagatelja.

Primer 2 Scenarij 3:

V tem scenariju ne prideta v poštev niti čl. 3 niti čl. 6 Bruseljske uredbe IIbis. Posledično, čl. 7. Bruseljske uredbe IIbis omogoča, da italijansko sodišče uporabi nacionalna pravila, ki določajo mednarodno pristojnost, ker je Eva državljanka Italije (glej Primer 1 scenarij 2).

Primer 3

Člen 3. odst. 1 Bruseljske uredbe IIbis ne določa pristojnosti francoskih sodišč, saj tam niti Eva niti Adam običajno ne prebivata. Preden se preizkusi, ali je na podlagi čl. 6 in 7 Bruselj IIbis mogoče uporabiti francoske predpise o mednarodni pristojnosti, je treba preveriti, ali Bruseljska uredba IIbis dovoljuje, da se zahtevo za razvezo zakonske zveze vложи v Franciji na podlagi francoskega državljanstva obeh zakoncev. Čeprav prejšnji primeri jasno kažejo, da je osrednji povezovalni dejavnik evropskega družinskega prava običajno prebivališče, postane državljanstvo pomemben povezovalni dejavnik, če imata oba partnerja isto državljanstvo države članice. V teh primerih čl. 3. odst. 1 b Bruseljske uredbe IIbis določa pristojnost sodišč te države članice. Adam in Eva sta francoska državljana. Vendar je Eva tudi italijanski državljan in oba zakonca običajno prebivata v Italiji in Francije že vrsto let nista obiskala.

Zato se postavlja vprašanje, če je treba pri določanju pristojnosti upoštevati le državljanstvo države članice, s katero ima zakonec z dvojnimi državljanstvom najtesnejše vezi – kot "najučinkovitejše" državljanstvo glede na čl. 3. odst. 1b Bruseljske uredbe IIbis, tako, da so samo sodišča te države pristojna na podlagi državljanstva ali pa se upoštevata obe državljanstvi, tako da so lahko sodišča v teh dveh državah članicah na tej podlagi pristojna, kar omogoča osebam da izberejo državo članico, v kateri bodo začele postopek.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

V tej zvezi izhaja iz sodbe SEU, z dne 16. julij 2009 – zadeva C-168/08, Hadadi (ECLI:EU:C:2009:474) naslednje:

51 Vendar na podlagi ničesar v besedilu navedenega člena 3(1)(b) ni mogoče šteti, da se pri uporabi te določbe lahko upošteva le „učinkovitost“. Člen 3(1)(b), glede na to, da določa „državljanstvo“ kot merilo za pristojnost, daje prednost nedvoumni navezni okoliščini, ki jo je enostavno uporabiti. Ne določa drugega merila v zvezi z državljanstvom, kot je na primer njegova učinkovitost.

52 Poleg tega razlage, v skladu s katero je mogoče za namene člena 3(1) Uredbe št. 2201/2003 upoštevati le eno „učinkovito“ državljanstvo, ni mogoče utemeljiti s cilji te določbe oziroma z njenim sobesedilom.

53 Na eni strani bi bila zaradi take razlage posameznikova izbira pristojnega sodišča, zlasti v primeru uveljavljanja pravice do prostega gibanja oseb, omejena.

54 Natančneje, ker naj bi bilo običajno prebivališče bistveno za določitev najučinkovitejšega državljanstva, bi pristojnosti po členu 3(1)(a) in (b) Uredbe št. 2201/2003 pogosto sovpadale. Pri osebah z dvojnimi državljanstvi bi to dejansko vodilo v hierarhijo sodnih pristojnosti iz določb navedenega prvega odstavka, za katero pa v besedilu tega odstavka ni podlage. Nasprotno bi lahko zakonca s samo enim skupnim državljanstvom postopek pred sodiščem te države začela celo takrat, če že dalj časa ne bi imela običajnega prebivališča v tej državi članici in bi bila s to državo dejansko le še omejeno povezana.

55 Na drugi strani, ker merilo „učinkovito državljanstvo“ ni zelo natančno, bi bilo treba upoštevati celo vrsto okoliščin, ki ne bi vedno vodile do jasnega rezultata. Iz tega izhaja, da bi potreba po nadzoru naveznih okoliščin med zakoncema in njunimi državljanstvi otežila preizkus sodne pristojnosti, kar bi nasprotovalo cilju olajšanja uporabe uredbe z uporabo enostavne in nedvoumne navezne okoliščine.

56 Res je, da so lahko na podlagi člena 3(1)(b) Uredbe št. 2201/2003 pristojna sodišča več držav članic, kadar imajo zainteresirane osebe več državljanstev. Vendar, kot so poudarile Komisija ter francoska, madžarska in slovaška vlada, bi bilo v primeru, ko bi bile na podlagi te določbe zadeve predložene pri sodiščih več držav članic, spor o pristojnosti mogoče rešiti z izvajanjem pravila iz člena 19(1) iste uredbe.

57 Nazadnje je treba priznati, da se zdi, da bi Uredba št. 2201/2003, ker ureja le sodno pristojnost in ne določa kolizijskih pravil, kot trdi C. M. Mesko, lahko spodbudila zakonca, da hitro sprožita postopek, da bi si zagotovila prednosti materialnega razveznega prava, ki se uporablja po mednarodnem zasebnem pravu kraja tega sodišča. Vendar v nasprotju s trditvami C. M. Mesko taka okoliščina sama ne more pomeniti, da je mogoče predložitev zadeve pri pristojnem sodišču na podlagi člena 3(1)(b) iste uredbe šteti za zlorabo. Kot namreč izhaja iz točk od 49 do 52 te sodbe, predložitev zadeve pri sodiščih držav članic, katerih državljanstvo imata zakonca, celo če ni nobene druge navezovalne okoliščine s to državo članico, ni v nasprotju s cilji, ki jim sledi navedena določba.

Glede na navedeno imajo francoska sodišča v tej zadevi mednarodno pristojnost na podlagi čl. 3. odst. 1 b Bruseljske uredbe IIbis, ker sta oba zakonca francoska državljanja. Te pristojnosti še posebej ne omejuje dejstvo, da ima tudi Eva - če ni nobene druge povezave s Francijo - "učinkovitejšo" italijansko državljanstvo.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Primer 4 Scenarij 1:

1. Razdelitev premoženja

V postopkih v zvezi s premoženjem zakoncev, ki se začnejo po 29. januarju 2019, je mednarodna pristojnost določena z Uredbo o premoženjskih razmerjih. Za primere, v katerih se določi sodišče države članice, ki odloča o zahtevi za razvezo zakonske zveze, čl. 5 Uredbe o premoženjskih razmerjih določa:

Člen 5

Pristojnost v primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze

1. Če sodišče države članice začne postopek, da bi odločilo o vlogi za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) št. 2201/2003, so brez poseganja v odstavek 2 sodišča te države pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, povezanih s to vlogo.
2. Zakonca se morata dogovoriti o pristojnosti za odločanje o premoženjskih razmerjih iz odstavka 1, če je sodišče, ki je začelo postopek, da bi odločilo o vlogi za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze:
 - (a) sodišče države članice, v kateri vlagatelj običajno prebiva in je tam prebival najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge v skladu s peto alineo člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 2201/2003;
 - (b) sodišče države članice, katere državljan je vlagatelj, ki tam običajno prebiva ter je tam bival najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge v skladu s šesto alineo člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 2201/2003;
 - (c) začelo postopek za spremembo prenehanja življenjske skupnosti v razvezo na podlagi člena 5 Uredbe (ES) št. 2201/2003 ali
 - (d) začelo postopek v okviru subsidiarne pristojnosti na podlagi člena 7 Uredbe (ES) št. 2201/2003.
3. Če se dogovor iz odstavka 2 tega člena sklene, preden sodišče začne postopek, da bi odločilo o premoženjskih razmerjih med zakoncema, je dogovor skladen s členom 7(2).

Zato je lahko italijansko sodišče, pri katerem je Adam sprožil postopek za razvezo zakonske zveze, izključno pristojno za odločanje glede zahteve Eve na razdelitev premoženja. Kot določa čl. 5. odst. 1 Uredbe o premoženjskih razmerjih, je Evin zahtevek povezan z zahtevkom na razvezo zakonske zveze, ker izhaja tudi iz posledic prenehanja zakonske zveze.

Poleg tega mora imeti italijansko sodišče, v postopku odločanja o razvezi zakonske zveze, mednarodno pristojno. V primerih, ko ta pristojnost temelji na enem od pravil o pristojnosti na podlagi Brusljske uredbe IIbis, se v skladu s čl. 5. odst. 2, 3 Uredbe o premoženjskih razmerjih, se pristojnost pritegne tudi

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

za zahtevke glede premoženjskih razmerij, če se zakonca za to dogovorita. V tem primeru pa pristojnost italijanskih sodišč med drugim izhaja iz skupnega italijanskega državljanstva zakoncev (člen 3. odstavek 1b, Bruseljske uredbe IIbis), pri čemer takšen sporazum ni potreben. Pristojnost italijanskega sodišča se pritegne tudi na zahtevek glede premoženjskih zadev, ki – kot določa besedilo čl. 6 Uredbe o premoženjskih razmerjih, onemogoča pristojnost francoskih sodišč iz drugih razlogov.

2. Preživninski zahtevki

Preživninski zahtevki sodijo na področje uporabe Preživninske uredbe. V teh primerih se mednarodna pristojnost določi glede na čl. 3 Preživninske uredbe:

Člen 3

Splošna sodna pristojnost

V državah članicah ima sodno pristojnost v preživninskih zadevah:

- (a) sodišče kraja, kjer ima tožena stranka običajno prebivališče, ali
- (b) sodišče kraja, kjer ima upravičenec običajno prebivališče, ali
- (c) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank, ali
- (d) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank.

Čeprav, podobno kot čl. 5 Uredbe o premoženjskih razmerjih, tč. c določa mednarodno pristojnost sodišču, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, pa ta določba ne prepoveduje določitev pristojnosti francoskim sodiščem. Za razliko od čl. 5 Uredbe o premoženjskih razmerjih, pristojnost na podlagi čl. 3c Preživninske uredbe ni izključna, in je določitev sodišča prepuščena upniku. Zato so francoska sodišča pristojna za odločitev o Evinem preživninskem zahtevku na podlagi čl. 3c Preživninske uredbe, ker ima običajno prebivališče v Franciji.

Primer 4 Scenarij 2:

1. Premoženjska razmerja

Ko je postopek za razvezo zakonske zveze končan, se čl. 5 Uredbe o premoženjskih razmerjih ne uporabi. Čl. 6 Uredbe o premoženjskih razmerjih:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 6

Pristojnost v drugih primerih

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice na podlagi člena 4 ali 5, ali v primerih, ki niso zajeti v navedenih členih, so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča države članice:

- (a) na katere ozemlju imata zakonca v času, ko sodišče začne postopek, običajno prebivališče ali, če tega ni,
- (b) na katere ozemlju sta imela zakonca zadnje običajno prebivališče, če eden od zakoncev še vedno prebiva tam v času, ko sodišče začne postopek, ali, če tega ni,
- (c) na katere ozemlju ima tožena stranka običajno prebivališče v času, ko sodišče začne postopek, ali, če tega ni,
- (d) katere skupno državljanstvo imata zakonca v času, ko sodišče začne postopek.

Ker običajno prebivališče upnika po tej določbi ni pomemben povezovalni dejavnik, francoska sodišča ponovno nimajo mednarodne pristojnosti za premoženjski zahtevk Eve.

2. Preživninski zahtevki

Kar zadeva pravil glede preživninskega zahtevka, ni razlike v rešitvi v primerjavi z rešitvami pri scenariju 1: Francoska sodišča so ponovno pristojna za odločitev o preživninskem zahtevku Eve na podlagi čl. 3.b Preživninske uredbe, ker ima Eva običajno prebivališče v Franciji.

Primer 5 Scenarij 1:

Bruseljska uredba IIbis poleg zakonskih sporov ureja tudi spore glede starševske odgovornosti. V tem pogledu Uredba znatno nadomeščala nacionalno zakonodajo o pristojnosti: čl. 1 odst. 1b določa v katerih zadevah se Uredbe uporablja:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 1

Področje uporabe

Ta uredba se uporablja v civilnih zadevah, ki se nanašajo na:

- (a) [...]
- (b) podelitev, izvrševanje, prenos, omejitev ali odvzem starševske odgovornosti.

Te zadeve so podrobneje opredeljene v drugem odstavku čl. 2:

- 2. Zadeve iz točke (b) odstavka 1 lahko zlasti vključujejo:
 - (a) pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov;
 - (b) skrbništvo, rejništvo in podobne institute;
 - (c) določitev in naloge katere koli osebe ali organa, zadolženega za otroka ali premoženje otroka ali za zastopanje ali pomoč otroku;
 - (d) namestitvev otroka v oskrbo zavoda ali rejniške družine;
 - (e) ukrepe za zaščito otroka v zvezi z upravljanjem ali hrambo njegovega premoženja ali razpolaganjem z njim.

Postopki glede varstva in vzgoje oziroma starševske odgovornosti zato sodijo v področje uporabe Uredbe. V skladu s čl. 8 odst. 1 Bruseljske uredbe IIbis je glavni povezovalni dejavnik otrokovo običajno prebivališče:

Člen 8

Splošna pristojnost

- 1. Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.

V tem primeru je mednarodna pristojnost podana italijanskim sodiščem, saj ima otrok običajno prebivališče v Italiji.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Primer 5 Scenarij 2:

Glede na to, da ima otrok običajno prebivališče v Italiji, čl. 8 odst. 1 Bruseljske uredbe *Ibis* ne daje podlage za mednarodno pristojnost nemških sodišč. Vendar pa čl. 12. odst. 1 Bruselj *Ibis* omogoča strankam, da se tudi glede pristojnosti za odločanje o varstvu in vzgoji sporazumejo, da je pristojno sodišče, ki je začelo postopek v zakonski zvezi:

Člen 12

Dogovor o pristojnosti

1. Sodišča države članice, ki so pristojna na podlagi člena 3 za zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, so pristojna v vseh zadevah, ki se nanašajo na starševsko odgovornost, povezano z navedenim zahtevkom, če:

(a) ima vsaj en zakonec starševsko odgovornost do otroka;

in

(b) so zakonca in nosilci starševske odgovornosti pristojnost sodišč sprejeli izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.

[...]

Adam in Eva sprejemata pristojnost nemških sodišč, ki so sicer pristojna za Adamov zahtevek na razvezo zakonske zveze podlagi čl. 3. odst. 1a alineji 1 in 6 Bruseljske uredbe *Ibis*. Zato so tudi nemška sodišča pristojna za zadeve glede varstva in vzgoje v skladu s čl. 12. odst. 1 Bruseljske uredbe *Ibis*, če menijo, da je to v korist otroka.

Primer 5 Scenarij 3:

Čl. 8 odstavek 1 Bruseljske uredbe *Ibis* ne daje podlage za mednarodno pristojnost nemških sodišč. Nadalje tudi čl. 12 odst. 1 Bruseljske uredbe *Ibis* ne omogoča pristojnosti nemških sodišč, glede na to da je postopek glede razveze zakonske zveze že končan in zahtevek glede varstva in vzgoje ni povezan z zakonskim sporom. Treba je presoditi čl. 12 odstavek 3 Bruseljske uredbe *Ibis*:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 12

Dogovor o pristojnosti

[...]

3. Sodišča držav članic so pristojna tudi v zvezi s starševsko odgovornostjo v drugih postopkih, poleg navedenih v odstavku 1, kadar:

(a) ima otrok bistveno povezavo s to državo članico, zlasti zaradi dejstva, da eden od nosilcev starševske odgovornosti običajno prebiva v navedeni državi članici ali je otrok državljan navedene države članice;

in

(b) so vse stranke v postopku pristojnost sodišč sprejele izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.

[...]

Ta določba strankam omogoča, da se dogovorijo o pristojnosti glede odločanja o starševski odgovornosti pri sodiščih države članice, če ni postopka za razvezo zakonske zveze, če ima otrok večjo povezavo s to državo članico.

V skladu s čl. 12. odst. 3a Bruseljske uredbe IIbis se takšen povezovalni faktor še posebej domnevna, če eden od nosilcev starševske odgovornosti običajno prebiva v tej državi članici ali je otrok državljan te države članice. Ker imata oba starša običajno prebivališče v Nemčiji in je otrok nemški državljan, so v tem primeru nemška sodišča mednarodno pristojna na podlagi čl. 12. odst. 3 Bruseljske uredbe IIbis, če je to v interesu otroka.

Primer 5 Scenarij 4:

V tem primeru so italijanska sodišča pristojna v skladu s čl. 8 odst. 1 Bruseljske uredbe IIbis, ker otrok običajno prebiva v Italiji. Vendar pa treba upoštevati čl. 15 Bruseljske uredbe IIbis:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 15

Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi

1. Izjemoma lahko sodišča države članice, ki so po vsebini pristojna za zadevo, če menijo, da bi bilo sodišče druge države članice, s katero je otrok posebej povezan, primernejše za obravnavo zadeve ali njenega dela in če je to v korist otroka:

(a) prekinejo obravnavo zadeve ali njenega dela ter pozovejo stranke, naj začnejo postopek pri sodišču te druge države članice v skladu z odstavkom 4; ali

(b) zaprosijo sodišče druge države članice, naj prevzame pristojnost v skladu z odstavkom 5.

2. Odstavek 1 se uporabi:

(a) na pobudo stranke ali

(b) po uradni dolžnosti ali

(c) na podlagi zahteve sodišča druge države članice, s katero je otrok v skladu z odstavkom 3 posebej povezan.

S prenosom po uradni dolžnosti ali na podlagi zahteve sodišča druge države članice se mora strinjati vsaj ena od strank

[...]

Pravilo želi doseči pravično rešitev v vsakem posazmenznem primeru s upoštevanjem otrokovih interesov, četudi se to zgodi na račun jasno opredeljenih pravil o pristojnosti. Lahko bi ga obravnavali kot omejeno uporabo anglosaksonske doktrine »forum non conveniens« znotraj evropskega režima mednarodnih sporov. Sodišče se lahko tako kljub temu, da ima mednarodno pristojnost, vzdrži odločitve o vsebini zadeve in namesto tega zaprosi tuje sodišča, da prevzame pristojnost.

Prenos pristojnosti na podlagi čl. 15. odst. 1 Bruseljske uredbe IIbis najprej zahteva, da je zaproseno sodišče primernejše za obravnavo primera. To je lahko v primeru, če je zaproseno sodišče bolj primerno, da izvede dokaze, potrebne za obravnavo zadeve. Drugič obstajati mora posebna povezava otroka z državo članico zaprosenega sodišča. Čl. 15. odst. 3 Bruselj IIbis določa dejavnike, na podlagi katerih se predvideva obstoj takšnih okoliščin:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 15

Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi

[...]

3. Za otroka se šteje, da je posebej povezan z državo članico v smislu odstavka 1, če je:

- (a) otrok v njej pridobil običajno prebivališče, po tem ko se je začel postopek pred sodiščem iz odstavka 1, ali
- (b) v njej prejšnje običajno prebivališče otroka ali
- (c) otrok njen državljan ali
- (d) v njej običajno prebivališče nosilca starševske odgovornosti ali
- (e) v njej otrokovo premoženje in se zadeva tiče ukrepov za zaščito otroka, ki se nanašajo na upravljanje, ohranjanje in razpolaganje s tem premoženjem.

[...]

Prenos pristojnosti mora v najboljšem interesu otroka. Če italijansko sodišče ugotovi, da so omenjena merila izpolnjena, lahko na zahtevo Adama ali po uradni dolžnosti prekine postopek in pozove stranke, da vložijo zahtevo pred sodiščem te druge države članice v skladu z odstavkom 4 (čl. 15 odstavek 1 Bruseljske uredbe IIbis) ali od nemških sodišč zahteva, naj prevzamejo pristojnost v skladu z odstavkom 5 (čl. 15. prvi odstavek 1b. Bruseljske uredbe IIbis), ki določa:

Člen 15

Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi

4. Sodišče države članice, ki je po vsebini pristojno, določi rok, v katerem je treba pred sodišči druge države članice začeti postopek v skladu z odstavkom 1.

Če sodišča v tem roku ne začnejo postopka, nadaljuje z izvrševanjem pristojnosti v skladu s členom od 8 do 14 sodišče, ki je začelo postopek.

5. Sodišča te druge države članice lahko, kadar je to zaradi posebnih okoliščin v korist otroka, sprejmejo pristojnost v šestih tednih od začetka postopka pred njimi v skladu z odstavkom 1(a) ali 1(b). V tem primeru sodišče, pred katerim se je potopek najprej začel, odkloni pristojnost. V nasprotnem primeru sodišče, pred katerim se je potopek najprej začel, nadaljuje z izvrševanjem pristojnosti v skladu s členi od 8 do 14.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number:
806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

VSEBINA TEGA GRADIVA JE STALIŠČE AVTORJEV IN PREDSTAVLJAJO NJEGOVO/NJENO. EVROPSKA KOMISIJA NE SPREJEMA NIKAKRŠNE ODGOVORNOSTI ZA UPORABO VSEBINE, KI JO JE MOGOČE IZDELATI IZ INFORMACIJ, KI SO VSEBOVANE V GRADIVU.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Litispendenca na podlagi Bruseljske uredbe IIbis

Primer 1: Zakonca Dupont

Gospod in gospa Dupont, državljana Francije, sta se poročila v Franciji 23. septembra 2005. Junija leta 2006 sta se preselila v Belgijo. Par je imel 2 otroka (rojena v Bruslju leta 2007 in 2009). Vse do leta 2016 je družina živela v Bruslju. Januarja 2016 pa se je g. Dupont preselil v Pariz, kjer je živel od januarja 2016 z ljubico.

5. avgusta 2016 je g. Dupont vložil zahtevo za razvezo zakonske zveze pri družinskem sodišču v Franciji (*Tribunal de grande instance*, Paris). Zahteva je bila vročena ga. Dupont 10. septembra 2016.

Scenarij 1:

15. septembra 2016 je, potem ko je bila obveščena o postopku v Franciji, tudi ga. Dupont vložila zahtevo za razvezo zakonske zveze pred družinskim sodiščem *Tribunal de la famille et de la jeunesse* v Bruslju.

Vprašanje: katero sodišče naj odloči o razvezi zakonske zveze med zakoncema Dupont?

Scenarij 2:

10. decembra 2016 je družinsko sodišče v Pariz ob izdaji sklepa o neuspelem poskusu sprave oziroma pomiritve (a *non-conciliation* order) med zakoncema, sprejelo začasne ukrepe (preživnina in ločeno življenje). Od izdaje ukrepa g. Dupont ni vložil nadaljnjega procesnega dejanja, zaradi česar so ukrepi prenehali 10. junija 2019.

V francoskem družinskem pravu postopek ločitve danes vključuje dve fazi. Prva faza, uvedena z zahtevo, se konča z odredbo o neuspelem poskusu pomiritve. Z to odredbo se začne druga faza francoskega razveznega postopka. Predlagatelj mora vložiti zahtevek v 6 mesecih od prve odredbe. Po preteku tega obdobja lahko vsak zakonec vloži zahtevo za 24 mesecev. Če je bila zahteva vložena v obdobju 30 mesecev (6 + 24) od prve odredbe, ukrepi v tej odredbi prenehajo veljati. Ta ureditev se je spremenila z januarjem 2020 in predvideva samo eno vlogo z namenom poenostavitve sistema.

Z 1. januarjem 2019 je ga. Dupont vložila zahtevo za razvezo zakonske zveze pred *Tribunal de la famille et de la jeunesse* v Bruslju.

Na prvem obravnavnem naroku, 5. julija 2019, je g. Dupont ugovarjal litispenco.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Vprašanje : katero sodišče naj odloči o razvezi zakonske zveze med zakoncema Dupont?

Uporabite naslednje gradivo:

A. Evropsko zakonodajo

Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo

B. Sodna praksa SEU

SEU, zadeva C-507/14, ECLI:EU:C:2015:512, z dne 16. Julija 2015 (samo v portugalskem in francoskem jeziku)

SEU, zadeva C-489/14, ECLI:EU:C:2015:654, z dne 6. oktober 2015

Rešitve

V tem primeru je zakonski par imel skupno življenje v Bruslju. Toda gospod Dupont živi v Franciji od januarja 2016. Gospa Dupont in otroci pa imajo običajno prebivajo v Belgiji. V skladu s čl. 3. odst. 1a, Bruseljske uredbe IIbis, je podana pristojnost francoskih sodišč.

V sistemu ureditve Bruseljske uredbe IIbis so vse okoliščine za določitev pristojnosti, navedene v členu 3, v enakopravnem vrstnem redu. Zato se lahko v našem primeru pristojnost belgijskih sodišč vzpostavi tudi na tej podlagi.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 3

Splošna pristojnost

1. V zadevah glede razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze so pristojna sodišča države članice:

(a) na ozemlju katere:

- zakonca običajno prebivata ali
- sta zakonca nazadnje običajno prebivala, če eden od njiju še vedno tam prebiva, ali
- nasprotna stranka običajno prebiva ali
- v primeru skupne vloge, običajno prebiva eden od zakoncev ali
- vlagatelj običajno prebiva, če je prebival tam najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge, ali
- vlagatelj običajno prebiva, če je bival tam najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge in je bodisi državljan te države članice ali pa ima, v primeru Združenega kraljestva in Irske, tam svoj "domicile";

(b) katere državljana sta oba zakonca ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, kjer imata oba zakonca svoj "domicile".

2. Za namen te uredbe ima "domicile" enak pomen kot v pravnih sistemih Združenega kraljestva in Irske.

Navedeno predstavlja znan primer "*forum shopping-a*" v *zakonskih sporih v evropskem pravu, zaradi česar lahko pride do litispendence* .

Primer 1, scenarij 1:

V tem primeru temelji mednarodna pristojnost francoskih sodišč na čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis. Ko je gospod Dupont sprožil postopek pred francoskim sodiščem, je v Franciji prebival več kot šest mesecev, poleg tega pa je bil tudi francoski državljan. Mednarodna pristojnost temelji na čl. 3, odst. 1a.

Ko je gospa Dupont začela postopek pred sodiščem v Belgiji, mednarodna pristojnost belgijskih sodišč prav tako temelji na čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis , vendar glede na čas vložitve, se je postopek pred francoskim sodiščem že začel.

Na podlagi Bruseljske uredbe IIbis, se litispendenca vzpostavi, ko postopek med istima strankama (gospod in gospa Dupont) in v zadevah glede razveze zakonske zveze, hkrati teče pred sodiščema različnih državah članicah.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 19 določa:

Člen 19

Litispendenca in sorodne pravde

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki v zvezi z razvezo, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze med istima strankama, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.
2. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom v zvezi s starševsko odgovornostjo do istega otroka, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.
3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist prvega sodišča.

V tem primeru lahko stranka, ki je začela postopek pred sodiščem, ki je drugo začelo postopek, začne ta postopek pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek.

Navedeno pravilo, ki temelji na načelu *prior temporis* je v okviru evropske zakonodaje zelo pogosto (npr. Člen 27. Bruseljske uredbe I bis).

Belgijsko sodišče, ki je kasneje začelo postopek, mora po uradni dolžnosti prekiniti postopek dokler se ne odloči o pristojnosti francoskega sodišča.

V tem primeru lahko mednarodna pristojnost francoskih sodišč temelji na členu 3.

Ostaja pa odprto še eno vprašanje: ali se pristojnost francoskih sodišč vzpostavi z vložitvijo zahteve s strani gospoda Duponta? Z drugimi besedami: kako v Bruseljski uredbi Ibis določeno trenutno, ki ga sodišče šteje za začetek postopka?

Na podlagi člena 16 Bruseljske uredbe Ibis:

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 16

Začetek postopka

1. Šteje se, da je sodišče začelo postopek:

(a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, pod pogojem, da vlagatelj kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja nasprotni stranki;

ali

(b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, pod pogojem, da vlagatelj kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče.

Besedilo zadeva nacionalne postopke in SEU je odločilo, da pojem dokument, ki predstavlja začetek postopka ali enak dokument, se šteje, da je pri sodišču vložen:

Npr. glede začasnih ukrepov v španskem pravu:

SEU, zadeva C-507/14, ECLI:EU:C:2015:512 (dostopno samo v portugalsščini in francoščini) :

§. 43: Eu égard à l'ensemble de ces considérations, il y a lieu de répondre à la question posée que l'article 16, paragraphe 1, sous a), du règlement n° 2201/2003 doit être interprété en ce sens qu'une juridiction est réputée saisie à la date à laquelle l'acte introductif d'instance ou un acte équivalent est déposé auprès de cette juridiction, même lorsque la procédure a entre-temps été suspendue à l'initiative du demandeur l'ayant introduite, sans que ladite procédure ait été notifiée à la partie défenderesse ni que cette dernière en ait eu connaissance ou y soit intervenue d'aucune manière, pour autant que le demandeur n'a pas négligé par la suite de prendre les mesures qu'il était tenu de prendre pour que l'acte soit notifié ou signifié à la partie défenderesse.

§.43. In the light of all the foregoing, the answer to the question is that article 16 §1 must be interpreted as a jurisdiction is seised the day of the institution of the proceedings or the day when an equivalent document is lodged with the Court, even if the procedure has been, in the meantime, stayed by the applicant himself who has submitted it without notification to the defendant and without knowledge by the defendant or any type of participation from him, provided that the claimant has not subsequently failed to take the steps he was required to take to have service effected on the defendant.

Npr. SEU, zadeva C-489/14, ECLI:EU:C:2015:654, z dne 6. Oktober 2015,

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

§. 36. V obravnavanem primeru iz sklepa o neuspelem poskusu sprave, ki ga je oddelek za družinske zadeve tribunal de grande instance de Nanterre sprejel 15. decembra 2011 v okviru prvega postopka, to je postopka za prenehanje življenjske skupnosti, ki ga je vložil gospod B 30. marca 2011, izhaja, da pristojnost tega sodišča in pravilnost sprožitve postopka nista bili izpodbijani.

Zahtevek gospoda Dupont šteje kot dokument, vložen pri sodišču in katerega vložitev je vplivala tudi na položaj gospel Dupont.

Belgijsko sodišče po uradni dolžnosti prekine postopek, dokler se ne odloči o pristojnosti francoskega sodišča. Povsem mogoče je, da je v takšnih razmerah, ko je francoski sodnik izdal odredbo o pomiritvenem postopku, odločil o svoji pristojnosti na podlagi členov 3 in 16 Bruselj uredbe IIbis.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

TEMA : Litispendenca na podlagi Bruseljske uredbe II bis

Primer 2: Primer Kevin

Gospod Gonzalez, državljan Španije, je z gospo Bernard, državljanko Francije, živel v Madridu od leta 2010 do junija 2018. V življenjski skupnosti se jima je leta 2012 rodil sin Kevin. Razmerje se je poslabšalo spomladi 2018. V juniju 2018 se je gospa Bernard preselila v Pariz. Gospod Gonzales in Kevin pa sta še nadalje živela v Madridu, kjer je obiskoval šolo. Po sporu z očetom je Kevin preživel eno leto z materino družino v Franciji in se vrnil v Madrid šele v začetku 2019. V mesecih med julijem in avgustu bi moral Kevin preživeti počitnice v Franciji, kar sta se starša ustno dogovorila.

15. julija 2019 je gospa Bernard v Franciji vložila zahtevo za izdajo začasnega ukrepa, na podlagi katerega bi se ji otrok med poletjem dodelil v varstvo in vzgojo z namenom da bi lahko opravila potrebne zdravstvene preglede, brez soglasja drugega starša.

Scenarij 1:

Ko je G. Gonzalez zvedel za postopek v Franciji, je 30. julija 2019 pred sodiščem v Španiji (Juzgado de Primera Instancia de Madrid) sprožil postopek za izdajo meritorne sodne odločbe s katero bi se mu Kevin dodelil v varstvo in vzgojo. V tem postopku je gospa Bernard v postopku pred španskim sodiščem ugovarjala litispendenco.

Scenarij 2:

V postopku pred družinskim sodiščem v Franciji je sodišče 18 avgusta 2019 odločilo, da so življenjski pogoji, ki jih mati zagotavlja Kevu, odlični in dosodilo pravico do varstva in vzgoje materi in dovolilo, da se ta startševska odgovornost izvaja v Franciji.

Ali lahko sodišče v Franciji izda takšno odločitev, če postopki v Španiji še niso bili sproženi?

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Uporabite naslednje gradivo :

A. Evropska zakonodaja

Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000

B. Sodna praska SEU

SEU, zadeva C-296/10, *Bianca Purrucker c/ Guillermo Vallés Pérez*, ECLI:EU:C:2010:665, z dne 9. Novembra 2010

Rešitve

Primer 2, scenarij 1:

V tem primeru Kevin običajno prebiva v Španiji. Dejansko, francosko sodišče na podlagi čl. 8 Bruseljske uredbe Iibis, ni pristojno za odločanje o začasnem ukrepu glede varstve in vzgoje med poletnimi počitnicami v Franciji, kar potrjuje tudi ustni sporazum med staršema. Zato je v skladu s členom 8 Bruseljske uredbe Iibis v tej zadevi pristojno sodišče v Španiji.

Pravila glede začasnih ukrepov vsebuje čl. 20 Bruseljske uredbe Iibis.

Člen 20

Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja

1. Določbe te uredbe v nujnih primerih sodiščem države članice ne preprečujejo sprejetja začasnih ukrepov ali ukrepov zavarovanja glede v tej državi nahajajočih se oseb ali premoženja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi v primeru, ko je po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojno sodišče druge države članice.

2. Ukrepi iz odstavka 1 se prenehajo uporabljati, ko sodišče v državi članici, ki je po vsebini pristojno na podlagi te uredbe, sprejme ukrepe, za katere meni, da so primerni.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Če so izpolnjeni pogoji v nacionalnem pravu, lahko tudi sodišče, ki ni pristojno na podlagi običajnega prebivališča otroka, izreče začasni ukrep.

Vprašanje v tej zvezi je tudi, ali je zaradi litispendece, sodišče, ki je prvo začelo postopek, pristojno tudi začasne ukrepe?

V zadevi *Bianca Purrucker c/ Guillermo Vallés Pérez* case (SEU zadeva C-296/10, ECLI:EU:C:2010:665), je SEU odločilo :

- 78 *Če pa je iz predlogov vlagatelja zahtevka ali iz elementov dejanskega stanja, vsebovanih v zahtevku, vložnem pri sodišču, ki je prvo začelo postopek, razvidno – tudi če se ta zahtevki nanaša na sprejetje začasnih ukrepov – da je ta zahtevki vloženi pri sodišču, ki utegne biti na prvi pogled pristojno za odločanje o vsebini, mora sodišče, ki je drugo začelo postopek, v skladu s členom 19(2) Uredbe št. 2201/2003 prekiniti postopek, dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek. Glede na okoliščine in ob izpolnjenih pogojih iz člena 20 te uredbe lahko sodišče, ki je drugo začelo postopek, sprejme nujne začasne ukrepe v otrokovem interesu.*
- 79 *Obstoj sodne odločbe o sprejetju začasnih ukrepov, ne da bi bilo v tej odločbi pojasnjeno, ali je sodišče, ki jih je sprejelo, pristojno za odločanje o vsebini, ne more biti dokaz – v utemeljitev ugovora litispendence – da obstaja zahtevki za odločanje o vsebini, če niso pojasnjeni pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, in okoliščine dejanskega stanja iz zahtevka za odločitev o vsebini.*
- 80 *Sodišče, ki je drugo začelo postopek, pa mora samo preveriti, ali je bila odločba sodišča, ki je prvo začelo postopek, ker so bili z njo sprejeti začasni ukrepi, zgolj prvi pogoj za poznejšo sodno odločbo, sprejeto ob boljšem poznavanju pravne podlage in v okoliščinah, ki niso zaznamovane z nujnostjo odločanja. Sodišče, ki je drugo začelo postopek, bi moralo poleg tega preveriti, ali zahteva, ki je predmet začasnih ukrepov, in pozneje vložena zahteva za meritorno odločitev tvorita procesno enoto.*

Ugovora litispendence ni mogoče uspešno uveljavljati in člen 19 Bruseljske uredbe IIbis se ne uporabi, ker je mati v Franciji začela postopek zaradi pridobitve začasnih ukrepov, pri čemer je špansko sodišče, pred katerim je oče začel kasneje drugi postopek, pristojno na podlagi člena 3 Bruseljske uredbe IIbis.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Bianca Purrucker c/ Guillermo Vallés Pérez, zadeva C-296/10, ECLI:EU:C:2010:665

86 Določbe člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003 se ne uporabijo, če se pred sodiščem države članice, ki je prvo začelo postopek o ureditvi starševske odgovornosti, začne zgolj postopek za sprejetje začasnih ukrepov v smislu člena 20 te uredbe, sodišče druge države članice, pristojno za odločanje o vsebini v smislu iste uredbe, pa drugo začne postopek na podlagi zahtevka za sprejetje enakih ukrepov, bodisi začasnih bodisi dokončnih.

Primer 2, scenarij 2:

Samo dejstvo, da postopki ni bili sproženi v Španiji, še ne omogoča podlage za določitev pristojnosti sodišč v Franciji, da odločajo o ukrepih glede varstva in vzgoje otroka. Glede na to, da čl. 20 Bruseljske uredbe IIbis, predvideva pravila glede pristojnosti začasne ukrepe, se ne more uporabiti kot podlaga za določitev pristojnosti v glavni zadevi in nadomestiti čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis (prim. SEU, zadeva C-296/10, *Bianca Purrucker c/ Guillermo Vallés Pérez*, §. 70).

Če pa bi se pred sodiščem v Španiji začeli postopki na podlagi čl. 3 Bruseljske uredbe IIbis, bi le-to sodišče moralo na podlagi ugovora litispendece prekiniti postopek, in počakati, da sodišče v Franciji odloči o svoji pristojnosti. V zadevi *Bianca Purrucker* je iz tega razloga poudarjena povezava med navedenim pravilom in čl. 24 Bruseljske uredbe IIbis.

Bianca Purrucker c/ Guillermo Vallés Pérez, zadeva C-296/10, ECLI:EU:C:2010:665

85. Nazadnje je treba poudariti, da se v skladu s členom 24 Uredbe št. 2201/2003 ne sme preverjati pristojnost sodišča države članice izvora. Sodišče, ki drugo začne postopek, mora torej v skladu s členom 19(2) navedene uredbe v primeru litispendence odločanje prekiniti prav zato, da sodišču, ki je prvo začelo postopek, omogoči, da odloči o svoji pristojnosti.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Na podlagi člena 15 Bruseljske uredbe Iibis, ki ureja pravila glede " Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi" se pristojnost lahko prenese samo na sodišča države članice, ki so pristojna za odločanje o vsebini zadeve kot o glavni stvari.

Za gospoda Gonzaleza je v tej zadevi najboljša rešitev sprožiti postopek pred sodiščem v Španiji na podlagi člena 3 Bruseljske uredbe Iibis in hkrati izpodbijati pristojnost sodišča v Franciji, da se pristojnost glede odločanja o varstvu in vzgoji kot končna odločitev zagotovi v odločanje sodišču v Španiji.

Draft

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

BRUSELJSKA UREDBA IIBIS 2201/2003 IN UREDBA 2019/1111

ŠTUDIJA PRIMERA: Zaslišanje otroka

Dejstva primera

Agata je grška državljanica, ki je do 23. leta živela v Grčiji, nato pa je odšla v Nemčijo na podiplomski študij iz strojništva. V Nemčiji je spoznala Frederica, francoskega sošolca, ki je šel v Nemčijo zaradi podiplomskega študija v istem letu kot Agata. Izkazalo se je, da sta Agata in Frederic odlična študenta, zato sta ostala tam z namenom, da dokončata svoji doktorski deli. Začela sta resno zvezo in zaživela skupaj.

Po dveh letih sta se poročila z romantično slovesnostjo na majhnem grškem otoku. Po medenih tednih na Hrvaškem sta se vrnila v Nemčijo. Leto kasneje se je rodil njun prvi sin Aleksander. Naslednje leto je sledil še Kael. Oba dečka imata francosko in grško državljanstvo. Agata z otroci govori grško, Frederic pa francosko; Agata in Frederic drug z drugim govorita nemško. V prihodnjih letih je par šel skozi težke čase. Par je bil pod stresom zaradi zahtevnih služb in pomanjkanje spanca zaradi dveh majhnih dečkov, vendar sta na začetku oba sodelovala pri skrbi za dečka in pri gospodinjskih delih.

Čez nekaj časa se je Agata zavedla, da ji Frederic doma ne nudi več prave podpore, prav tako pa se je izkazalo, da ima Alexander avtistično motnjo in potrebuje dodatno pomoč in pozornost. Agata je skrajšala svoj delovni čas, da bi bila več doma in bi lahko skrbela za gospodinjstvo. Kmalu za tem so se začeli prepiri med partnerjema in ker v njunem gospodinjstvu več ni bilo miru, se je Agata odločila, da tega ne more več prenašati. Fredericu je končno povedala, da želi potovati v Grčijo, kjer bo razmislila, kako bi rada živela svoje življenje. Frederic se je strinjal, da gre Agata v Grčijo za tri mesece in vzame s seboj oba dečka. Dogovorila sta se, da bo čez tri mesece prišel v Grčijo tudi Frederic, takrat pa se bosta tudi pogovorila za naprej. V tem času pa se je Frederic že posvetoval s francoskim odvetnikom glede uvedbe postopka za razvezo v Franciji.

Ob koncu šolskega leta je Agata Frederica obvestila, da želi razvezo, ker je izvedela da jo je Frederic ves ta čas varal z eno od njegovih projektnih asistentk. Ker je Frederic že pridobil informacije o tem, kar Agata ve, je nemudoma sprožil razvezni postopek v Franciji.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

Od francoskega sodišča je zahteval, naj mu dodeli izključno varstvo in vzgojo otrok, saj naj bi bila Agata paranoična in zato ni zaupanja vredna mati. Da bi lahko začel izvrševati varstvo in vzgojo, je želel, da se dečka vrneta. Sprožil je tudi postopek vračanja v skladu s Haaško konvencijo o ugrabitvah otrok iz leta 1980 za vrnitev svojih sinov v Nemčijo.

Francosko sodišče je razvezalo zakonsko zvezo in dodelilo stalno skrbništvo očetu otrok, pozvalo mater, naj vrne otroke očetu, ter izdalo potrdilo v skladu s členom 42 Bruseljske uredbe II bis.

Agata trdi, da je običajno prebivališče dečkov zdaj v Grčiji. Hkrati je navedla, da je Frederic izvajal psihološko nasilje ter da bi vrnitev v Nemčijo predstavljala tveganje, zlasti za avtističnega sina.

Vprašanja

A) Ali ta primer predstavlja neupravičeno mednarodno premestitev otroka? Pojasnite, kaj je treba upoštevati in kje lahko pridobite te podatke.

B) Ali izdaja potrdila po členu 42 Bruseljske uredbe II bis zagotavlja, da je bil otrok zaslišan ali mu je bila zagotovljena možnost biti zaslišan v državi članici izvora?

Uporabite naslednje gradivo:

1. Evropska zakonodaja:

- Haaška konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok (Haaška konvencija iz leta 1980)
- Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (Bruseljska uredba II bis)
- Uredba Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (Bruseljska uredba II ter)

2. Sodna praksa Sodišča EU

- C-195/08 PPU, Rinau proti Rinau, Sodba z dne 11. julija 2008.
- C-491/10 PPU, Zarraga proti Pelz, Sodba z dne 22. decembra 2010.
- C-211/10 PPU, Povse proti Alpago, Sodba z dne 1. julija 2010.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Rešitve

Vprašanje A

Odgovor:

V tem primeru gre za neupravičeno zadržanje, ne za neupravičeno premestitev. Oče se je strinjal z začasnim prebivanjem sinov v Grčiji, ne pa tudi z nevračanjem otrok. Razlikovanje med neupravičeno premestitvijo in zadržanje je pomembna zaradi določitve dneva nezakonite premestitve.

Izhodišče je, da če je otrok neupravičeno premeščen iz ene države članice EU v drugo, se še vedno uporabi Haaška Konvencija iz leta 1980. Vendar pa Bruseljska uredba Ibis dopolnjuje to Konvencijo (uvodni izjavi 17 in 18 ter člena 11 in 60(e) Bruseljske uredbe Ibis).

Definicija mednarodne ugrabitve otrok se nanaša na neupravičeno premestitev ali zadržanje otroka izven države otrokovega običajnega prebivališča (glej člen 3 Haaške konvencije iz leta 1980 in člen 2(11) Bruseljske uredbe Ibis).

V zadevi C-400/10, J. McB. proti L. E., 5. oktobra 2010, ECLI:EU:C:2010:582, je Sodišče EU navedlo, da je pojem "pravice do varstva in vzgoje otroka" opredeljen v členu 2(9) Uredbe Sveta 2201/2003 in je avtonomen koncept, ki je neodvisen od prava držav članic. V skladu s členom 2(11) pa je nezakonitost premestitve ali zadržanja otroka odvisna samo od obstoja pravic do varstva in vzgoje, dodeljenih z zakonodajo države članice, v kateri je imel otrok običajno prebivališče neposredno pred premestitvijo ali zadržanjem, ki so bile prekršene s premestitvijo ali zadržanjem.

Vprašanje B

Odgovor:

Ne.

Ker Bruseljska uredba Ibis ne določa skupnih minimalnih standardov glede postopka zaslišanja otrok za vse države članice, v mnogih primerih koristi otroka niso dovolj upoštevane. V skladu s statističnimi podatki,¹ so sodišča v 80 % primerov, v katerih otrok očitno ni bil zaslišan, še vedno izdala potrdilo iz člena 42. Zaradi takšnih primerov države članice ne zaupajo domačim postopkom v drugih državah in

¹ P. Beaumont, L. Walker, J. Holliday: Parental Responsibility and International Child Abduction in the proposed recast of Brussels IIa Regulation and the effect of Brexit on future child abduction proceedings, Working papers, 2016, str. 5.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

postavlja se vprašanje, ali se lahko dejstvo, da otrok ni bil zaslišan, uveljavlja kot razlog za zavrnitev priznanja in izvršitve sodnih odločb.

Člen 42(2) Bruseljske uredbe IIbis določa, da "sodnik izvora, ki je izdal sodno odločbo iz člena 40(1)(b), izda potrdilo iz odstavka 1 le, če: (a) je bila otroku dana možnost biti zaslišan, razen če se je smatralo, da zaslišanje ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti".

Člen 42(2)(a), je treba razlagati v skladu s členom 24 Listine o temeljnih pravicah, ki ne določa absolutne obveznosti zaslišanja otroka v vsakem posameznem primeru ugrabitve.

Gre le za podlago, da se zagotovi možnost izraziti mnenje otroku, ki je zadostno zmožen izraziti svoja stališča. Otroku mora biti dana možnost biti zaslišan, razen če se smatra, da zaslišanje ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti. Kadar sodišče odloči, da bo otroka zaslišalo, mora nadalje sprejeti vse primerne ukrepe za tako zaslišanje, ob upoštevanju otrokovih koristi in okoliščin vsakega posameznega primera.

Kot je bilo že omenjeno, Bruseljska uredba IIbis ne vzpostavlja skupnih pravil o postopkih zaslišanja otrok, kot nakazuje uvodna izjava 19. Bruseljska uredba IIbis ne naslavlja postopkovna vprašanj, o tem, ali naj sodniki delujejo na lastno pobudo, tj. ne glede na to, ali se stranke v svojih vlogah sklicujejo npr. na člen 11(2); o najnižji primerni starosti za zaslišanje otrok; metodah in sredstvih, ki so na voljo sodišču za zaslišanje otroka; ali mora sodnik osebno zaslišati otroka, ali zadostuje zaslišanje po pooblaščenemu strokovnem delavcu ali drugemu strokovnjaku. Uvodna izjava 20 Bruseljske uredbe IIbis se navezuje na Dokazno uredbo, na podlagi katere lahko sodišče zaprosi pristojno sodišče v drugi državi članici, da izvede dokaze, ali pridobi dokaze neposredno v drugi državi članici, na primer z uporabo videokonference ali telekonference.

Nova Bruseljska uredba IIter je v zvezi z zaslišanjem otroka na splošno v razdelek 3 med "skupne določbe" poglavja II o "pristojnosti" vključila nov člen 21 o pravici otroka, da izrazi svoje mnenje, kar vzpostavlja zaslišanje otroka kot splošno pravilo v vseh primerih zadev povezanih s starševsko odgovornostjo, in ne samo v zvezi s postopki vrnitve. Skladno s tem členom morajo sodišča držav članic otroku zagotoviti možnost, da izrazi mnenje v sodnih postopkih, ki ga zadevajo, če je zmožen svobodno oblikovati in izraziti lastno mnenje. Za to ni potrebna fizična prisotnost otroka. Sodišča v državi članici izvora morajo otrokovemu mnenju pripisati ustrezno težo, ki bo odvisna od otrokove starosti in zrelosti, ter svojo odločitev o teži, ki so jo pripisali otrokovemu mnenju, zavesti v sodni odločitvi in priloženemu potrdilu.

V primerjavi z 11. točko v Prilogi IV k Bruseljski uredbi IIbis o "Potrdilu iz člena 42(1) o vrnitvi otroka", je v Prilogi IV Bruseljske uredbe IIter dodan nova 16. točka, v kateri odločujoče sodišče navede, ali "je bila otroku zagotovljena dejanska in učinkovita možnost, da izrazi svoje mnenje" in ali "je bila

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

otrokovemu mnenju pripisana ustrežna teža". Če zaslišanje ni bilo izvedeno, mora sodišče navesti razloge v tej obliki.

Scenarij II

V zgoraj navedeni zadevi je francosko sodišče razvezalo zakonsko zvezo in očetu dodelilo stalno skrbništvo, ter odredilo materi, naj otroka vrne očetu. Sodišče je izdalo potrdilo v skladu s členom 42 Bruseljske uredbe II bis. V tem času sta bila dečka stara devet let in pol ter 11 let, ter osebno zrela, zato je njuna mati menila, da bi morali upoštevati tudi njuni mnenji in ju zaslišati.

Vprašanja

A) Ali lahko sodišče v Grčiji odloči, da se otroci ne vrnejo, in pod kakšnimi pogoji?

B) Če Agata meni, da je francosko sodišče pri izdaji potrdila prekršilo določbo člena 42(2)(a), pred sodiščem v kateri državi članici mora sprožiti pravne postopke?

C) Ali se sme grško sodišče opreti na pomislek javnega reda in na temeljne otrokove pravice pri nasprotovanju priznanju sodbe, o kateri je bilo izdano potrdilo po členu 42(2), ker otroci v postopku vrnitve niso bili zaslišani?

Vprašanje A

Odgovor:

Odločitev o nevračanju otroka je v pristojnosti sodišča v državi članici, kamor je bil otrok premeščen. Bruseljska uredba IIbis obravnava zaslišanje otroka v členu 11. Določba je naslovljena "Vrnitev otroka" in obravnava primere neupravičene premestitve ali zadržanja otrok.

Uvaja poseben EU postopek, ki dopolnjuje postopek nakazan v Haaški konvenciji iz leta 1980, z namenom zagotovitve določenega procesnega poenotenja med državami članicami EU.

Haaška Konvencija iz leta 1980 je vzpostavila postopke za zagotovitev nujne vrnitve otrok v državo njihovega običajnega prebivališča v primerih ugrabitve. Haaška konvencija iz leta 1980 zato določa le omejeno število izjem, ki dovoljujejo nevračanje otrok, in sicer:

- soglasje ali privolitev vlagatelja (člen 13(1)(a));
- resna nevarnost, da bi bil otrok zaradi vrnitve izpostavljen škodi ali postavljen v nevzdržen položaj (člen 13 (1) (b));

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

- ugovor zrelega otroka (člen 13 (2)) in
- kršitev temeljnih človekovih pravic (člen 20).

V tem smislu je lahko relevantno tudi dejstvo, da se je zaradi poteka časa otrok prilagodil novemu okolju (člen 12(2)): vendar le, če je preteklo več kot eno leto med ugrabitvijo in dnevom, ko je bila pri pristojnemu sodišču vložena zahteva za vrnitev.

V primeru, da je podana katera izmed navedenih izjem, ima sodišče v državi članici, v katero je bil otrok ugrabljen in kjer se trenutno nahaja, diskrecijo pri odločitvi o vrnitvi otroka v državo članico njegovega običajnega prebivališča. Izjeme torej ne veljajo samodejno in sodniku ne nalagajo dolžnosti, da zavrne vrnitev otroka, pač pa mu dajo diskrecijsko pravico, da o tem odloči. Pri tem mora sodišče te izjeme ozko razlagati zaradi stroge domneve, ki po Haaški konvenciji iz leta 1980 favorizira vrnitev neupravičeno premeščenega ali zadržanega otroka.

Člen 11 (2) Bruseljske uredbe IIbis določa:

"Pri uporabi členov 12 in 13 Haaške konvencije iz leta 1980 se zagotovi otroku možnost biti med postopkom zaslišan, razen če to ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti."

Bruseljska uredba IIbis izrecno navaja, da je treba otroku zagotoviti možnost, da se v postopku vračanja zasliši v državi članici, v katero je bil otrok neupravičeno premeščen ali zadržan. Lahko bi rekli, da ima ta določba predhodnika v členu 13(2) Haaške konvencije, v skladu s katerim:

"lahko sodni ali upravni organ zavrne, da odredi otrokovo vrnitev, če ugotovi, da otrok nasprotuje vrnitvi in da je dopolnil tisto starost in je na taki stopnji zrelosti, ko je treba upoštevati njegovo mnenje."

Sodišče mora izdati odločbo o vrnitvi otroka v roku šestih tednov po vložitvi zahtevka (člen 11(3) Bruseljske Uredbe IIbis).

Vprašanje B

Odgovor:

Če katera od strank meni, da je sodišče v državi članici izvora pri izdaji potrdila prekršilo določbo člena 42(2)(a), mora sprožiti postopek pred sodiščem te države članice.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

Naloga sodišča države članice izvora je, da preveri, ali je bila pri sodni odločbi, na katero se nanaša potrdilo, izdano na podlagi člena 42, kršena pravica otroka do izjave.

V primeru Zarraga proti Pelz je Sodišče EU odločalo, ali je mogoče izjemoma nasprotovati izvršitvi odločbe na podlagi člena 42 Bruseljske uredbe IIbis z obrazložitvijo, da je sodišče države članice izvora v tem potrdilu navedlo, da je spoštovalo obveznost zaslišanja otroka v postopku, čeprav tega v resnici ni storilo. Nacionalna sodišča države članice izvora so edina pristojna za preizkus zakonitosti navedene odločbe glede na zahteve, ki jih določata zlasti člen 24 Listine o temeljnih pravicah in člen 42 Bruseljske uredbe IIbis. Odločilo je, da sodišča v državi članici izvršitve ne morejo nasprotovati izvršitvi.

Primer Joseba Andoni Aguirre Zarraga proti Simone Pelz obravnava neupravičeno premestitev mladoletnega otroka iz Španije v Nemčijo v nasprotju z odločbami o skrbništvu. Sodišče EU je prejelo vprašanje, ali lahko nemško sodišče (tj. sodišče v državi, v katero je bil otrok premeščen) nasprotuje odločbi o izvršitvi španskega sodišča (država izvora) na podlagi dejstva, da otrok ni bil zaslišan, kar predstavlja kršitev člena 42 (2) (a) Uredbe št. 2201/2003 (Bruseljska uredba II bis) in člena 24 Listine EU o temeljnih pravicah. Otrok je nasprotoval vrnitvi, ko je izrazil svoje mnenje v postopku pred nemškim sodiščem.

Sodišče EU je pojasnilo, da zaslišanje otroka ni absolutna pravica, kadar sodišče oceni, da je vendarle potrebno, pa mora otroku zagotoviti dejansko in učinkovito možnost, da poda svoja stališča. Nadalje pojasnjuje, da pravica otroka, da poda svoje mnenje, kot jo določata Listina in Bruseljska uredba IIbis, zahteva, da mora imeti otrok na voljo zakonite postopke in pogoje, ki mu omogočajo, da svobodno izrazi svoje mnenje, ki ga sodišče upošteva. Sodišče mora sprejeti vse primerne ukrepe za tako zaslišanje, ob upoštevanju otrokove koristi in okoliščin vsakega posameznega primera.

Sodišče EU je sicer odločilo, da organi države članice, v katero je bil otrok premeščen (Nemčija) ne morejo nasprotovati vrnitvi otroka na podlagi kršitve pravice do izjave v državi izvora (Španija).

Vprašanje C

Odgovor:

NE.

Kot je Sodišče EU poudarilo v primeru Aguirre Zarraga, skladno z Bruseljsko uredbo IIbis sodišče države članice izvršitve nima pristojnosti, da bi se sklicevalo na javni red in na temeljne pravice otroka pri nasprotovanju priznanju sodbe, o kateri je bilo izdano potrdilo.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Iz tega je razvidno, da če sodišče države članice izda potrdilo iz navedenega člena 42, mora sodišče države članice izvršitve izvršiti sodno odločbo, o kateri je bilo izdano tako potrdilo, ne da bi smelo nasprotovati njenemu priznanju in izvršljivosti.

Ta razlaga je potrjena z dejstvom, da razlogi, iz katerih sme sodišče države članice izvršitve odkloniti priznanje ali ugotovitev izvršljivosti sodne odločbe v zvezi s starševsko odgovornostjo, določeni v členih 23 in 31 Uredbe št. 2201/2003, med katerimi sta očitna kršitev javnega reda te države članice in kršitev temeljnih načel postopka te države, v skladu s katerimi je treba otroku dati možnost biti zaslišan, niso bili povzeti kot razlogi, ki lahko upravičujejo nasprotovanje sodišča navedene države članice, v okviru postopkov, navedenih v poglavju III, oddelek 4, navedene uredbe (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Rinau, točke 91, 97 in 99).

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

BRUSELJSKA UREDBA II BIS ŠT. 2201/2003

ŠTUDIJA PRIMERA ŠT . 1: PRISTOJNOST GLEDE STARŠEVSKO ODGOVORNOSTI / UGRABITEV OTROKA

1

Jorge Kowalski

DEJSTVA : Maria Ramirez, državljanka Španije in Hugo Kowalski, državljan Poljske, sta se spoznala leta 2009 v času študija na univerzi v Varšavi. Leta 2010 sta se poročila v Varšavi in leta 2011 se jima je rodil sin Jorge. Sin Jorge je od leta 2014 na Poljskem obiskoval vrtec, kjer je kot materin jezik uporabljal poljski jezik. V februarju 2015 sta se Maria in Hugo razvezala, pri čemer je sodišče odločilo, da Jorge ostane v varstvu in vzgoji pri materi. Marca 2015 se je Maria, skupaj s sinom, preselila k družini v Madrid in o tem ni obvestila Huga.

Aprila 2015 je Hugo pri španskih sodiščih v Madridu vložil tožbo, s katero naj bi španske oblasti vrnile sina Jorgeja na Poljsko. Hugo se je tudi udeleževal postopka v Španiji. Vendar je maja 2016 špansko sodišče odločilo, da bi vrnitev Jorgeja na Poljsko povzročila hude psihične poškodbe in vrnitev otroku ni v najboljšem interesu. Iz tega razloga je špansko sodišče zavrnilo zahtevo Huga.

Pozneje je Hugo junija 2015 na poljsko sodišče v Varšavi vložil tožbo in zahteval ugotovitev, da poljsko sodišče ne prizna sodbe španskega sodišča.

Gradivo :

Evropska zakonodaja :

Bruseljska uredba II Bis št. 2201/2003

Sodna praksa SEU:

P v. Q, zadeva C-455/15 PPU, SEU (November, 2015)

Vprašanje 1: ali je poljsko sodišče pristojno zavrniti priznanje sodbe španskega o zavrnitvi vrnitve Jorgeja na Poljsko?

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

2

Odgovor :

Države članice bi morale na splošno vzajemno priznavati sodbe. V skladu z uvodno izjavo 21 preambule Uredbe št. 2201/2003: „Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg. Uredba št. 2201/2003 na področju družinskega prava in zlasti starševske odgovornosti za otroke ustvarja omejeno izjemo od tega splošnega pravila. V skladu s členom 23 (a) Bruseljske uredbe „Razlogi za nepriznavanje sodnih odločb v zvezi s starševsko odgovornostjo“:

»Sodna odločba v zvezi s starševsko odgovornostjo se ne prizna:

(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, z upoštevanjem otrokovih koristi;

Vendar je navedena izjema zelo omejena in ne omogoča državi članici pravico da preizkusi pristojnost druge države članice glede izdaje sodne odločbe. Glede na člen 24 se pristojnost sodišča države članice izvora ne sme preverjati. Test javnega reda v členu 23.a se ne more uporabiti za pravila, ki se nanašajo na pristojnost določeno v členu 3 do 14. Prav tako pa je prepovedno preverjanje vsebine sodne odločbe, kar določa Bruseljska uredba IIbis v členu 26: Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

Čeprav se lahko javni red uporabi kot podlaga za nepriznanje sodne odločbe iz druge države članice glede starševske odgovornosti, pa mora javni red biti povezan z najboljšim interesom otroka, če bi priznanje sodne odločbe pomenilo očitno kršitev javnega reda te države.

Kot je SE odločilo v zadevi *P v. Q*:

»Tako je uporaba določbe o javnem redu iz člena 23(a) navedene uredbe mogoča le v primeru, da bi bil ob upoštevanju otrokovih koristi s priznanjem sodne odločbe, ki je bila izdana v drugi državi članici, nesprejemljivo kršen pravni red države, v kateri se zahteva priznanje, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel. Da se zagotovi spoštovanje prepovedi vsebinskega preverjanja sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, določene v členu 26 te uredbe, mora poseg ob upoštevanju otrokovih koristi pomeniti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno, ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna (glej po analogiji sodbo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, točka 44).«

Posledično lahko v zadevi *Jorge Kowalski* Poljsko sodišče zavrne priznanje sodbe sodišča v Španiji s katero se je odločilo, da Jorge ostane v Španiji, če so izpolnjeni pogoji iz člena 23(a) Bruseljske uredbe IIbis. Vendar pa ni za pričakovati, da bi Poljsko sodišče lahko izpolnilo restriktivne pogoje. Glede na dejansko stanje ne obstajajo dokazi, da bi s priznanje španske sodbe prišlo do očitne kršitve poljskega prava . glej tudi zadevo *P. v. Q*, tč. 40.

Člen 39 (a) Uredbe št. 1111/2019 (ki nadomešča Bruselj II bis in začne veljati leta 2022) vsebuje isti določbo iz člena 23 (a) Bruselj II bis, zato se moral isti rezultat doseči tudi na podlagi nove uredbe.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Vprašanje 2: Predpostavimo da je španska sodba temeljila na nepravilnem zaključku, da je sodišče bilo pristojno za zadevo glede na člen 15 Bruseljske uredbe Ibis (da je bila zadeva prenesena nanj v smislu navedenega člena, dejansko pa do prenosa nikoli ni prišlo). Ali lahko poljsko sodišče zavrne priznanje španske sodbe na podlagi nepravilne uporabe evroskega prava (še posebej člena 15)?

Odgovor:

Člen 24 prepoveduje sodišču da preveri pristojnost sodišče druge države članice, čeprav pa uredba hkrati dopušča izjemo javnega reda, ki je določena v členu 23(a) za nepriznanje sodb in določa se preskus javnega reda iz... [člena] 23 (a) ne sme uporabljati za pravila o pristojnosti, določena v členih 3 do 14. iz navedenega sledi, da v tem pravilu člen 15. Bruseljske uredbe Ibis ni naveden, kar bi lahko pomenilo, da bi se vprašanja o pristojnosti sodišča lahko preiskusila v postopku iz člena 23 (a). Sodišče Evropske unije je na to dilemo že odgovorili v zadevi P v. Q. CJEU in zaključilo, da država članica ne more izpodbijati pristojnosti sodišča druge države članice, ki temelji tako na členih 3-14 kot tudi na členu 15 ter pojasnila, da:

“Vendar je treba poudariti, da člen 15 Uredbe št. 2201/2003 iz Poglavja II te uredbe, naslovljenega „Pristojnost“, dopolnjuje pravila o pristojnosti, določena v členih od 8 do 14 navedenega poglavja, z mehanizmom za sodelovanje, ki sodišču države članice, ki je na podlagi enega od teh pravil pristojno za odločanje o zadevi, omogoča, da izjemoma prenese pristojnost na sodišče druge države članice, ki je primernejše za odločanje o zadevi.”

Iz tega sledi, kar je poudaril tudi generalni pravobranilec v tč. 72 svojega mnenja, da domnevna kršitev člena 15 Bruseljske uredbe Ibis s strani sodišča države članice, ne omogoča sodišču druge države članice, da preiskusi pristojnost tega sodišča, kljub temu, da se ta prepoved iz člena 24 uredbe izrecno ne nanaša na člen 15. (glej zadevo *P. v. Q.*, tč. 44-45).

Nadalje, četudi špansko sodišče krši pravo EU z nepravilno uporavo člena 15, ta kršitev ne bi predstavljala zadostne podlage, da bi lahko sodišče na Poljskem zavrnilo priznanje sodne odločbe. (glej zadevo *P. v. Q.*, tč. 46).

Iz navedenga sledi, da četudi je špansko sodišče napačno uporabilo člen 15, takpna kršitev še ne daje zadostne podlage, da bi poljsko sodišče zavrnilo priznanje sodbe španskega sodišča.

Uredba 1111/2019 pa sicer poenostavlja odgovor na to vprašanje. Člen 69 te uredbe (analogno členu 24 Bruseljske uredbe II bis) prav tako navaja, da se izjema od javnega reda ne more uproabiti glede vprašanj o pristojnosti, ki izhajajo iz členov 3 do 14, vendar pa v novi uredbi določbe o prenosu pristojnosti zdaj vsebujejo členi 12 in 13 (in ne člena 15).

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Vprašanje 3:

Ob predpostavki, da poljsko sodišče ne more zavrniti priznanja sodbe španskega sodišča, ali v uredbi obstaja kakšen drug postopek, na podlagi katerega bi poljska sodišča lahko odredila, da se Jorge vrne na Poljsko?

Odgovor : DA .

V skladu s členom 11 (8) Uredbe: „ Ne glede na sodno odločbo, da se otrok ne vrne, na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, je kakršna koli kasnejša sodna odločba, ki zahteva vrnitev otroka in jo izda na podlagi te uredbe pristojno sodišče, izvršljiva v skladu z Oddelkom 4 Poglavlja III spodaj, da bi se zagotovila vrnitev otroka.“ Poljsko sodišče je pristojno za vprašanje starševske odgovornosti, saj je otrok (Jorge), v času, ko ga je mama Marija preselila v Španijo, običajno prebival na Poljskem.

Glej člen 8 Bruseljske uredbe IIbis: »Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek«; in člen 11 (1) : »1. Kadar oseba, institucija ali drug organ, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, zahteva od pristojnih organov v državi članici, da izdajo sodno odločbo na podlagi Haaške konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok (v nadaljnjem besedilu "Haaška konvencija iz leta 1980"), da bi dosegla vrnitev otroka, ki je bil neupravičeno premeščen ali zadržan v drugi državi članici, ki ni država članica, kjer je običajno prebival neposredno pred neupravičeno premeditvijo ali zadržanjem, se uporabljata odstavka 2 do 8.«

Poljsko sodišče bi zato lahko izdalo izvršljivo sodno odločbo, s katero bi naložilo vrnitev Jorgeja na Poljsko v skladu s členom 11 (8). Vendar pa je treba zadostiti dololečenim zahtevam, še posebej da » mora pristojno sodišče pred sprejetjem take odločbe upoštevati razloge in dokaze, na podlagi katerih je bila izdana odločba o zavrnitvi vrnitve otroka (sodba Povse, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, točka 59)« (glej zadeva P proti Q., tč. 52). Navedeni postopek je verjetno najprimernejši za Huga in sodišča na Poljskem v primerjavi z zahtevo po nepriznanju španske sodbe glede na člen 23a.

Postopek iz člena 11 (8) je v bistvu ohranjen tudi v členu 29 (6) Uredbe 1111/2019. Glej tudi uvodno izjavo 48 Uredbe 1111/2019.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

ŠTUDIJA PRIMERA ŠT. 2: PRISTOJNST GLEDE STARŠEVSKO ODGOVORNOSTI/UGRABITEV OTROKA

5

Jadwiga Estevez

DEJSTVA:

Facts: Hector Estevez (Španija) in Ania Zasepa (Poljska) sta poročena in živita v Salamanci, Španija. V letu 2010 se jima je rodila hčerka Jadwiga Estevez. Leta 2015 pa sta se Hector in Ania razvezala. Špansko sodišče je v postopku za razvezo odločilo, da bo Jadwiga živela z Anio, vendar je določilo skupno starševsko odgovornost in prepovedalo mami hčerko odpeljati iz države. Januraja 2016 se Ania preseli v Lublin na Poljskem in s seboj odpelje tudi sina Jadwiga brez da bi o selitvi obvestila Hectorja.

Februarja 2016 Hector na podlagi Haške konvencije sproži postopek pred sodiščem na Poljskem za vrnitev sina Jadwiga v Španijo. Marca istega leta špansko sodišče spremeni prvotno odločitev in v okviru začasnih ukrepov dovoli Ania, da lahko hčerko odpelje izven Španije. V okviru spremenjene odločbe sodišče odloči tudi, da ima Hector pravico do varstva in vzgoje in odredi socialnim delavcem, da presodijo dejansko stanje in ali so pravice Hectorja tudi v zadostni meri spoštovane. V aprilu 2016 Poljsko sodišče zavrne zahtevo Hectorja, ki delno temelji na spremenjeni odločitvi španskega sodišča in tudi iz razloga, ker bi odreditev vrnitve hčerke v Španijo pomenila psihično obremenitev za hčerko.

Ania februarja 2017 začne postopek pred sodiščem na Poljskem za pridobitev izključne pravice do varstva in vzgoje nad hčerko. Poljsko sodišče zahteva od španskega sodišča presno pristojnosti na podlagi člena 15(5) Bruseljske uredbe IIBis. Špansko sodišče zahtevo za prenos zavrne in izda novo odločbo v aprilu 2017 na podlagi člena 11(8) s katero odredi, da se mora hčerka Jadwiga vrniti v Španijo in odločbo potrdi na podlagi člena 42. Vendar pa ta odredba ne predstavlja končne odločbe s katero se določi v celoti odloči varstvo in vzgoja, temveč si sodišče pridrži končno odločitev o tem vprašanju dokler ne oceni celotne zadeve, ko bo hčerka znova v Španiji. Poljsko sodišče v maju 2017 odredi začasno varstvo in vzgojo materi.

Materials:

Zakonodaja EU :

Bruseljska uredba IIBis

Sodna praksa SEU:

P v. Q, zadeva C-455/15 PPU, CJEU (November, 2015)

Povse v. Alpage, zadeva C-211/10 PPU, CJEU (July, 2010)

Rinau, zadeva C-195/08 PPU, CJEU (July, 2008)

Vprašanje 1: Ali je špansko sodišče izgubilo pristojnost za odločanje v zadevi na podlagi člena 10 Bruseljske uredbe IIBis ?

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Odgovor: NE .

Člen 10 določa posebna pravila glede pristojnosti v zadevah glede ugrabitve otroka. Sodišče v državi članici kjer je imel otrok običajno prebivališče pred ugrabitvijo ohrani pristojnost, dokler ne nastopijo naslednje okoliščine:

‘...[Člen 10

Pristojnost v primerih ugrabitve otroka

Pri neupravičeni premestitvi ali zadržanju otroka sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, obdržijo svojo pristojnost, dokler otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici in:

(a) vse osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, privolijo v premestitev ali zadržanje;

ali

(b) otrok prebiva v drugi državi članici najmanj eno leto po tem, ko so bile ali bi morale biti osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, seznanjeni s krajem otrokovega bivanja in se je otrok vživel v novo okolje ter je bil izpolnjen najmanj eden od naslednjih pogojev:

(i) v enem letu, ko je ali bi lahko bil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka seznanjen s krajem bivanja otroka, ni bila vložena nobena zahteva za vrnitev pri pristojnih organih države članice, kamor je bil otrok premeščen ali kjer je zadržan;

(ii) zahteva za vrnitev, ki jo je vložil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka, je bila umaknjena in v roku iz odstavka (i) ni bila vložena nobena nova zahteva;

(iii) primer pred sodiščem v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, je bil zaključen na podlagi člena 11(7);

(iv) sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka, so izdala sodišča države članice, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem.

V tem primeru se bodo poljska sodišča zanesla na člen 10b(iv) z namenom utemeljitve, da so španska sodišča izgubila pristojnost.

Do aprila 2017 je Jadwiga že eno leto živela v Lublinu na Poljskem in pri čemer je špansko sodišče marca 2016 izdalo odredbo, ki je Ani omogočila, da zapusti Španijo z Jadwigo, in Ani podelila pravice odločanja glede otroka; to sodbo bi lahko razlagali kot „sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka“ v smislu člena 10 (b) (iv).

Na podlagi sodne prakse SEU v zadevi *Povse v. Alpage*, pa mora biti sodna odločba na podlagi člena 10(b)(iv) končna odločba. Glej zadevo *Povse*, tč. 50.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Odločitev španskega sodišča je bila začasna in zaradi tega niso izpolnjeni pogoji člena 10 in špansko sodišče obdrži pristojnost odločanja v zadevi.

Rezultat je enak tudi na podlagi člena 9 Uredbe 1111/2019 (ki nadomešča Bruseljsko uredbo II bis), saj je besedilo določbe člena 9(b)(iv) enako kot v členu 10(b)(iv) Bruseljske uredbe II bis.

Vprašanje 2: Ali ima špansko sodišče pristojnost izdati odločbo s katero se odredi vrnitev hčerke Jadwige v Španijo preden izda končno odločitev glede varstva in vzgoje?

Odgovor : DA.

Španska sodišča imajo pristojnost odločanja glede vrnitve otrok na podlagi člena 11(8) Bruseljske uredbe IIbis, ki določa:

“Ne glede na sodno odločbo, da se otrok ne vrne, na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, je kakršna koli kasnejša sodna odločba, ki zahteva vrnitev otroka in jo izda na podlagi te uredbe pristojno sodišče, izvršljiva v skladu z Oddelkom 4 Poglavlja III spodaj, da bi se zagotovila vrnitev otroka”.

Španska sodišča imajo pristojnost na podlagi člena 8 in 10 in imajo zato pristojnost za izdajo vsake nadaljnje odločitve glede vrnitve hčerke. Pojem »vsaka odločba...« ni omejena na končne odločbe, ki odločijo o vseh zadevah glede starševske odgovornosti. Medtem ko člen 11 (7) določa obveznost glede obveščanja strank pred izdajo take odločitve, z namenom, da se lahko spustijo v zadeve glede odločanja o varstvu in vzgoji, to še ne pomeni, da mora naknadna odreditev vrnitve otroka predstavljati dokončno rešitev vseh vprašanj glede starševske odgovornosti. Glej Povse, točka 67.

Čeprav člen 29 (6) Uredbe 1111/2019 vsebuje nekoliko drugačno besedilo določbe, pa rešitev primera ne bo drugačna. Člen 29 (6) določa: „ Ne glede na odločbo o nevrnitvi iz odstavka 1 je vsaka odločba o vsebini pravic do varstva in vzgoje otroke, ki izhaja iz postopka iz odstavkov 3 in 5 ter nalaga vrnitev otroka, izvršljiva v drugi državi članici v skladu z odstavkom IV. " Medtem ko naj bi odločba vključevala pravice do varstva in vzgoje, bi lahko bila "vsaka" odločba, tj. končna ali začasna.

Vprašanje 3: ali lahko potem, ko špansko sodišče izda sodbo iz člena 11 (8), ki odredi vrnitev Jadwige, in jo potrdi v skladu s členom 42, poljska sodišča zakonito zavrnejo vrnitev Jadwige v Španijo?

Answer: NE.

Haaška konvencija državam dopušča, da zavrnejo vrnitev otroka v primeru ugrabitve v določenih omejenih okoliščinah, zlasti kadar bi odreditev vrnitve otroku povzročila hude škodo (Glej člen 13 Haaške konvencije iz leta 1980.

Člen 60 Bruseljske uredbe II bis določa, da se s to uredbo med državami članicami nadomešča tudi Evropska konvencija z dne 20. maja 1980 o priznavanju in izvršitvi odločb o skrbništvu nad otroki in ponovnem vzpostavljanju skrbništva nad otroki, v kolikor se nanaša na zadeve, urejene s to uredbo.” Glej Povse, tč 20.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 11 Bruseljske uredbe Iibis omogoča točno takšen postopek za odreditev vrnitve otroka ne glede na odreditev ne-vrnitve izdan na podlagi Haške konvencije. Kot določa uvodna izjava 17 preambule k Bruseljski uredbi Iibis :

»(17) V primerih neupravičene premestitve ali zadržanja otroka je treba nemudoma doseči otrokovo vrnitev in v ta namen se Haaška konvencija z dne 25. oktobra 1980 uporablja še naprej, kot je bila dopolnjena z določbami te uredbe, zlasti s členom 11. Sodišča države članice, v katero ali v kateri je bil otrok neupravičeno premeščen ali zadržan, bi morala biti upravičena do nasprotovanja otrokovi vrnitvi v posebnih, ustrezno utemeljenih primerih. Vendar pa tako odločbo lahko nadomesti kasnejša odločba sodišča države članice otrokovega običajnega prebivališča pred njegovo neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. Če je posledica odločbe vrnitev otroka, za njegovo vrnitev ni potrebno za priznanje in izvršitev navedene sodne odločbe v državi članici, v katero ali v kateri je bil otrok premeščen ali zadržan, noben poseben postopek. Consequently, the Polish courts cannot use an order of non-return under the Hague Convention to stop or otherwise block a Member State from making a subsequent return order pursuant to Article 11(8). »

Člen 47 določa podlago za vložitev zahteve s strani Anie ali za sodišče na Poljskem v tem primeru. Člen 47 obravnava postopek izvršitve sodnih odločb, ki sodijo na področje Bruseljske uredbe Iibis, vključujoč potrditve, izdane na podlagi člena 42.

Člen 47 Bruseljske uredbe Iibis vsebuje naslednjo omejitev izvršbe: „Zlasti velja, da sodna odločba, o kateri je bilo izdano potrdilo v skladu s členom 41(1) ali členom 42(1), ne more biti izvršena, če je nezdržljiva s kasnejšo izvršljivo sodno odločbo.“

Ania bi lahko trdila, da je sodba poljskega sodišča iz maja 2017, sodba s katero ji je bil dodeljen začasna odločitev glede varstva in vzgoje „nezdržljiva... poznejša sodba“ v smislu člena 47, ki izključuje izvrševanje odredbe o vrnitvi, izdane s strani španskega sodišča.

SEU je v zadevu *Povse* odločilo, da se člen 47 nanaša samo na nezdržljive sodbe v državah članicah z izvorno pristojnostjo in ne na odločbe v državi članici izvršbe. Glej *Povse*, tč 77-79. glede na to, da je Poljska drava izvršbe, se odločba, ki je v interesu Anie ne šteje v področje člena 47 kot nezdržljiva osdna odločba.

»Da se lahko odredba o vrnitvi otroka potrdi v skladu s členom 42 morajo biti zagotovljeni minimalni pogoji:

2. Sodnik izvora, ki je izdal sodno odločbo iz člena 40(1)(b), izda potrdilo iz odstavka 1 le, če:

(a) je bila otroku dana možnost biti zaslišan, razen če se je smatralo, da zaslišanje ni primerno zaradi otrokove starosti ali zrelosti;

(b) so stranke imele možnost biti zaslišane in

(c) je sodišče upoštevalo pri izdaji sodne odločbe razloge in dokaze, na podlagi katerih se izda odredba v skladu s členom 13 Haaške konvencije iz leta 1980.«

Ko sodišče izvora odloči da so navedene točke izpolnjene in izda potrdilo je odločba avtomatsko izvršljiva v drugi državi brez možnosti pritožbe. V konkretnem primeru, poljsko sodišče zakonito ne more preprečiti vrnitve hčerke v Španijo.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Člen 29 (6) Uredbe 1111/2019 vsebuje podoben mehanizem kot člen 11 (8) Brusljske uredbe II bis. Uvodna izjava 48 preambule Uredbe 1111/2019 je v bistvu podobna uvodni izjavi 17 Brusles II bis in določa, da:

»Kadar se sodišče države članice, v katero ali v kateri je bil otrok neupravičeno premeščen ali zadržan, odloči zavrniti vrnitev otroka na podlagi Haaške konvencije iz leta 1980, bi se moralo v svoji odločbi izrecno sklicevati na ustrezne člene Haaške konvencije iz leta 1980, na katerih temelji zavrnitev. Ne glede na to, ali je takšna odločba o zavrnitvi pravomočna ali je zoper njo še vedno mogoče vložiti pravno sredstvo, jo je mogoče nadomestiti s poznejšo odločbo, ki jo v postopku v zvezi s pravicami do varstva in vzgoje otroka izda sodišče države članice, v kateri je otrok običajno prebival pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. V okviru tega postopka bi bilo treba natančno preučiti vse okoliščine, med drugim, in ne izključno, tudi ravnanje staršev, ob upoštevanju otrokove koristi. Če odločba, ki izhaja iz tega postopka, o vsebini pravice do varstva in vzgoje otroka nalaga vrnitev otroka, bi bilo treba vrnitev izvesti, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek za priznanje in izvršitev zadevne odločbe v kateri koli drugi državi članici.«

Uredba 1111/2019 ne glede na zgodnjo odločitev poljskega sodišča o ne-vrnitvi hčerke Jadwige, ker bi se ji povzročila hudo škoda v smislu Haaške konvencije, še vedno zagotavlja mehanizem, da špansko sodišče "nadomesti" to odločbo z naknadno odločbo za njeno vrnitev. Glej tudi člen 96 Uredbe 1111/2019, ki navaja, da se bo še naprej uporabljala Haaška konvencija iz leta 1980, kakor je dopolnjeno s poglavjem III uredbe; Člen 29 (6) je umeščen v poglavje III.

Ne glede na to, ali je pomen nove nezdružljive sodbe po novi Uredbi 1111/2019 enak temu določenem v zadevi Povse, je nekoliko manj jasno. Člen 47 Bruselj II bis določa, da sodbe iz člena 11 (8), ki določa vrnitev, „ni mogoče izvršiti, če je nezdružljiva z naknadno izvršljivo sodbo“. Kot je podana razlaga v zadevi Povse, se to nanaša samo na nezdružljive sodbe v državi članici, ki je izdala sodbo iz člena 11 (8). Člen 50 Uredbe 1111/2019 - analogni členu 47 Bruseljske uredbe II bis - vsebuje drugačen in še bolj posebno opredelitev nezdružljivosti, in sicer:

Člen 50

Nezdružljive odločbe

Priznanje in izvršitev odločbe iz člena 42(1) se zavrne, če in kolikor je odločba nezdružljiva s poznejšo odločbo v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo za istega otroka, in ki je bila izdana:

- (a) v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje, ali
- (b) v drugi državi članici ali v tretji državi, v kateri otrok običajno prebiva, pod pogojem, da poznejša odločba izpolnjuje pogoje, potrebne za njeno priznanje v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje.

Medtem ko se člen 50(a) nanaša na državo članico, ki glede na člen 29(6) izreče vrnitev (kar je konsistentno z zadevo Povse glede razlage člena 47 Bruseljske uredbe IIbis), člen 50(b) presega to, da vključuje poznejše nezdružljive odločbe, sprejete v drugi državi članici ali celo tretji državi, kjer je običajno prebivališče otroka. V konkretnem primeru, bi Ania lahko zahtevala, da je določitev poljskega sodišča, ki je izdalo začasno odločno o varstvu in vzgoji, nezdružljiva odločba druge države članice v smislu člena 50(b), glede na to, da je maja 2017 hčerka pridobila običajno prebivališče na Poljskem.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Vendar je bolj logično, da bi moral biti rezultat iz Uredbe 1111/2019 in Bruseljske uredbe II bis v tem primeru enak.

Ključna je določba člena 50(b), ki ureja omejitve »da poznejša odločba izpolnjuje pogoje, potrebne za njeno priznanje v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje.

Nezdružljiva poljska odločitev ne bi bila priznana v Španiji in zato ne bi preprečila izvršbe odločbe na podlagi člena 29 (6), ki nalaga vrnitev otroka. Če bi bilo drugače, bi prišli do nesmiselnih rezultatov. Države, v katere je bil ugrabljen otrok odpeljan, bodo, v primeru, ko se soočajo z odločitvami o vrnitvi iz člena 29 (6), lahko preprosto izdale poznejšo nezdružljivo odločbo, s katero naložijo, da ostane otrok v tej državi, in uveljavljajo, da člen 50(b) onemogoča izvršitev odločitve iz člena 29 (6).

Vprašanje 4: Predpostavimo, da poljsko sodišče nikoli ni izdalo sodbe, s katero je zavrnilo vrnitev Jadwige v Španijo. Ali bi lahko špansko sodišče v skladu s členom 11 (8) izdalo sodbo, s katero bi odredilo vrnitev Jadwige v Španijo?

Odgovor : NE.

SEU je že podalo odgovor na to vprašanje v zadevi *Rinau*. Odločitev o vrnitvi iz člena 11 (8) je „kasnejša“ sodba, to je tista, izdana po prvotni sodbi druge države članice o ne-vrnitvi. Brez sodne odločbe o ne-vrnitvi druga država članica nima pravice do izdaje kasnejšo sodno odločbo, ki bi odredila vrnitev otroka v smislu člena 11 (8). (zadeva *Rinau*, tč. 69-74). Verjetno bi do istega rezultata prišlo tudi po Uredbi 1111/2019. Medtem ko člen 29 (6) (nadomešča člen 11 (8) Bruseljske uredbe II bis) ne uporablja besede „pozneje“, pa uvodna izjava 48 Uredbe 1111/2019, ki pojasnjuje postopek iz člena 29 (6), še vedno vsebuje besedo »pozneje«.

Poleg tega besedilo člena 29 (6) še vedno predvideva, da je odločitev o ne-vrnitvi bila izdana („Ne glede na odločitev o zavrnitvi vrnitve iz odstavka 1...“).

